

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВАвід 24 червня 2009 року
Київ

№ 192

**Про підсумки конкурсу установ НАН України
за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі,
створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності
та за звання «Винахідник року Національної академії наук України»
в 2008 році**

Заслухавши доповідь члена Президії НАН України академіка НАН України В.Ф. Мачуліна про результати конкурсу установ НАН України за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності, Президія НАН України відзначає, що у 2008 році інститутами та установами НАН України одержано 714 патентів на винаходи та корисні моделі, серед яких 319 — патенти України на винаходи зі строком дії 20 років, 379 — патенти України на корисні моделі. Отримано 9 патентів Російської Федерації, 3 — Білорусі, 1 — США, 1 — КНР, 2 — Європейського патентного відомства (для порівняння: у 2007 році — 653, серед яких 277 — патенти України на винаходи, 365 — патенти України на корисні моделі, 9 патентів Російської Федерації, 1 авторське свідоцтво Грузії, 1 — патент США за процедурою РСТ).

Інститутами НАН України у 2008 році було подано 741 заявку на винаходи та корисні моделі, в тому числі 316 — на видачу патентів України на винаходи, 405 — на патенти на корисні моделі, 14 — на патенти Російської Федерації, 1 — на патент Білорусі, 2 — США, 2 — КНР, 1 — Австрії. (У 2007 році установами НАН України було подано 747 заявок на винаходи та корисні моделі, в тому числі 343 — на видачу патентів України на винаходи та 379 — на патенти на корисні моделі, 15 — на патенти Російської Федерації і Білорусі, 3 — на патенти США, 3 — Китаю, 1 — Франції, 1 — Європейського патентного відомства, 1 — Швеції, 1 — за процедурою РСТ). Подано 43 заявки на сорти рослин, одержано 34 авторські свідоцтва та 9 патентів на сорти рослин.

Кількість поданих заявок збільшилась в інститутах та установах НАН України, що входять до складу Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства, Відділення хімії, Відділення загальної біології НАН України та зменшилася у Відділенні інформатики та Відділенні наук про Землю НАН України. Позитивним фактором є те, що кількість заявок на патенти на винаходи та корисні моделі є майже однаковою.

У 2008 році установами НАН України укладено 44 ліцензійні договори, контракти щодо використання винаходів, розробок, виконаних на рівні винаходів, а також договори про передачу ноу-хау, 73 авторські договори з використання програмного забезпечення, науково-технічної документації, надано 338 невиключних ліцензій на використання сортів рослин. З ліцензійних угод 4 укладено з організаціями Російської Федерації, 1 — КНР, 2 — США, 1 — Франції, 1 — Португалії. (У 2007 році установами НАН України укладено 57 ліцензійних договорів, контрактів щодо використання винаходів, розробок, виконаних на рівні винаходів, а також договорів про передачу ноу-хау та авторських договорів. З них: 49 — із організаціями України, 2 — Російської Федерації, 1 — Кореї, 1 — США, 1 — Фінляндії, 1 — Монголії, 2 — Європейської Комісії). Найбільший обсяг договорів укладено Інститутом кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України (12 авторських договорів на створення та впровадження інформаційно-технологічного забезпечення та 4 ліцензійні договори), Інститутом колоїдної

хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України (8 ліцензійних угод та договорів «ноу-хау»), Інститутом проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України (6 ліцензійних угод та договорів ноу-хау в Україні та 2 – у Російській Федерації). Інститутом фізіології рослин і генетики НАН України укладено 338 угод на видачу невиключних ліцензій на використання сортів рослин (у 2007 році – 282).

Згідно зі звітами в балансі установ відображено (як нематеріальні активи) 2698 об'єктів інтелектуальної власності, з них взято на облік у 2008 році – 531, комп'ютерних програм та баз даних – 340. На бухгалтерському обліку установ у 2007 році було відображено 1973 об'єкти інтелектуальної власності як нематеріальні активи.

У 2008 році установи НАН України підтримували чинність 3093 патентів України та інших країн на винаходи та корисні моделі, що на 183 патенти більше ніж у 2007 році. Серед академічних установ, що мають найбільшу кількість чинних патентів на винаходи та корисні моделі – Інститут хімії високомолекулярних сполук – 202, Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича – 164, Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України – 115.

Важливим напрямом патентно-ліцензійної роботи є проведення патентних досліджень. Протягом 2008 року в установах НАН України складено 254 звіти про патентні дослідження (в 2007 році – 237).

Під час проведення власних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у 2008 році установи НАН України використовували 613 власних винаходів та корисних моделей.

Окремо слід відзначити тривалий вагомий внесок у розвиток винахідницької та інноваційної діяльності Інституту органічної хімії НАН України, який у 2008 році подав 16 заявок на патенти, одержав 16 рішень про видачу патентів, підтримує чинність 54 патентів.

З метою вдосконалення діяльності з комерціалізації наукових розробок в НАН України, проведення маркетингових досліджень в установах НАН України у 2008 році утворені структурні підрозділи з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності. Розпорядженням Президії НАН України від 16.01.08 № 15 затверджено Типове положення про структурний підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності наукових установ НАН України, Положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України, примірні договори про службові об'єкти права інтелектуальної власності та виплату винагороди за їх використання.

Незважаючи на те, що деякі показники винахідницької роботи у 2008 році зросли, робота зі створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності в установах НАН України вимагає уваги, кадрового укріплення та фінансового забезпечення діяльності підрозділів з трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності.

Президія НАН України постановляє:

1. Присудити призові місця за кращі результати у винахідницькій та патентно-ліцензійній роботі по НАН України та нагородити Почесними грамотами Президії НАН України та ЦК профспілки працівників НАН України:

Інститут фізіології рослин і генетики НАН України – перше місце;

Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України – друге місце;

Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України – третє місце.

2. Визнати переможцями конкурсу і присудити премії таким установам НАН України:

По Відділенню математики НАН України

Першу премію в розмірі 1846 гривень – **Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України**, який подав 2 заявки на корисні моделі, одержав 4 рішення про видачу патентів на корисні моделі та підтримує чинність 8 патентів на винаходи.

Другу премію – не присуджувати.

По Відділенню інформатики НАН України

Першу премію в розмірі 4300 гривень — **Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України**, який подав 13 заявок на патенти на винаходи, 3 — на корисні моделі, одержав 19 рішень про видачу патентів на винаходи та 4 — на корисні моделі, уклав 12 авторських договорів, 1 договір про надання невиключної ліцензії та 3 договори ноу-хау в Україні і підтримує чинність 90 патентів.

Другу премію в розмірі 1658 гривень — **Інституту проблем штучного інтелекту НАН України та МОН України**, який подав 2 заявки на патенти на винаходи України та отримав 1 вішення про видачу патенту, уклав 3 договори ноу-хау в Україні, склав 8 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 5 патентів.

По Відділенню механіки НАН України

Першу премію в розмірі 2700 гривень — **Державному підприємству «Інститут машин і систем» Мінпромполітики України і НАН України**, який подав 4 заявки на патенти на винаходи України та 1 заявку до Російської Федерації, одержав 3 рішення про видачу патентів на винаходи, підтримує чинність 7 патентів на винаходи.

Другу премію в розмірі 2605 гривень — **Інституту технічної механіки НАН України та НКА України**, який подав 2 заявки на патенти України на винаходи та 12 — на корисні моделі, одержав 1 рішення про видачу патенту України на винахід та 3 — на корисні моделі, склав 12 звітів про патентні дослідження та підтримує чинність 23 патентів.

По Відділенню фізики і астрономії НАН України

Першу премію в розмірі 3920 гривень — **Донецькому фізико-технічному інституту ім. О.О. Галкіна НАН України**, який подав 1 заявку на винахід та 5 заявок на патенти на корисні моделі, одержав 1 рішення про видачу патенту на винахід в Україні та 4 рішення про видачу патентів на корисні моделі, уклав 7 договорів ноу-хау, склав 1 звіт про патентні дослідження, підтримує чинність 56 патентів.

Другу премію в розмірі 3736 гривень — **Інституту фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України**, який подав 17 заявок на патенти на корисні моделі, одержав 5 рішень про видачу патентів на винаходи та 10 рішень про видачу патентів на корисні моделі, склав 24 звіти про патентні дослідження та підтримує чинність 61 патенту.

Третю премію в розмірі 3072 гривні — **Інституту прикладних проблем фізики і біофізики НАН України**, який одержав 3 рішення про видачу патентів на корисні моделі та 1 — на патент на винахід України, 2 — Білорусі, 1 — Європейського патентного відомства, підтримує чинність 8 патентів.

По Відділенню наук про Землю НАН України

Першу премію в розмірі 3143 гривні — **Морському гідрофізичному інституту НАН України**, який подав 5 заявок на патенти на винахід в Україні та 3 в Російській Федерації, одержав 9 рішень про видачу патентів на винаходи в Україні та 3 в Російській Федерації, уклав 8 авторських договорів на використання об'єктів інтелектуальної власності в Україні, 2 — Франції, 1 — в США, 1 — в Португалії, підтримує чинність 37 патентів.

Другу премію в розмірі 2540 гривень — **Українському державному науково-дослідному та проектно-конструкторському інституту гірничої геології, геомеханіки і маркшейдерської справи НАН України**, який подав 10 заявок на патенти на корисні моделі України, одержав 12 рішень про видачу патентів на корисні моделі, склав 1 звіт про патентні дослідження та підтримує чинність 70 патентів.

Третю премію в розмірі 1610 гривень — **Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України**, який подав 1 заявку на патент на винахід та 10 — на корисні моделі, одержав 1 рішення про видачу патенту на винахід, надав 1 виключну ліцензію на використання об'єктів інтелектуальної власності, уклав 1 договір ноу-хау, підтримує чинність 45 патентів.

По Відділенню фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України

Першу премію в розмірі 4112 гривні — **Інституту термоелектрики НАН України та Міністерства освіти і науки України**, який подав 1 заявку на патент на винахід в Україні, 1 в Російській Федерації та 30 заявок на корисні моделі, одержав 13 рішень про видачу патенту на винахід та 20 — на корисні моделі, склав 32 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 103 патентів.

Другу премію в розмірі 3970 гривень — **Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України**, який подав 23 заявки на патенти на корисні моделі та 4 — на патенти на винаходи в Україні, 1 — на патент на винахід Російської Федерації, одержав 24 рішення про видачу патентів на корисні моделі, 17 — про видачу патентів на винаходи в Україні, надав 2 виключні ліцензії підприємствам Російської Федерації та уклав 6 договорів ноу-хау, склав 18 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 164 патентів.

Третю премію в розмірі 3775 гривень — **Інституту імпульсних процесів і технологій НАН України**, який подав 4 заявки на корисні моделі та 10 — на патенти на винаходи, одержав 6 рішень про видачу патентів на корисні моделі та 8 — на патенти на винаходи, має 1 договір на передачу ноу-хау з США, склав 4 звіти про патентні дослідження і підтримує чинність 76 патентів.

Четверту премію в розмірі 3320 гривень — **Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України**, який подав 24 заявки на корисні моделі та 8 — на патенти на винаходи України, 1 — в Російській Федерації, 2 — заявки на промислові зразки, одержав 13 рішень про видачу патентів на винаходи, 19 — на корисні моделі, 4 — на промислові зразки, склав 6 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 172 патентів.

По Відділенню фізико-технічних проблем енергетики НАН України

Першу премію в розмірі 4000 гривень — **Інституту газу НАН України**, який подав 6 заявок на корисні моделі та 5 — на патенти на винаходи, одержав 5 рішень про видачу патентів на корисні моделі України, 9 рішень про видачу патентів на винаходи України та 1 — Російської Федерації, 5 — на корисні моделі, уклав 3 договори ноу-хау та 1 — про надання виключної ліцензії, підтримує чинність 62 патентів на винаходи.

Другу премію в сумі 2855 гривень — **Інституту проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України**, який подав 10 заявок на корисні моделі, 10 — на патенти на винаходи, одержав 12 рішень про видачу патентів на корисні моделі та 5 рішень про видачу патентів на винаходи, склав 4 звіти про патентні дослідження підтримує чинність 47 патентів.

Третю премію — не присуджувати.

По Відділенню ядерної фізики та енергетики НАН України

Першу премію в розмірі 3211 гривень — **Інституту прикладної фізики НАН України**, який подав 2 заяви на патенти на винаходи, одержав 7 рішень про видачу патентів на винаходи та 4 — на корисні моделі, склав 1 звіт про патентні дослідження, підтримує чинність 21 патенту.

Другу премію — не присуджувати.

По Відділенню хімії НАН України

Першу премію в розмірі 4637 гривень — **Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України**, який подав 21 заявку на винаходи, 1 заявку на корисну модель та 1 — на торговельну марку, 27 рішень про видачу патентів на винаходи та 2 — на корисні моделі, 1 — про видачу

свідоцтва на торговельну марку, уклав 7 договорів про надання невиключних ліцензій на використання винаходів та 2 — договори на передачу ноу-хау в Україні, склав 3 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 115 патентів.

Другу премію в розмірі 3200 гривень — **Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України**, який подав 22 заявки на корисні моделі, 5 — на патенти на винаходи, одержав 20 рішень про видачу патентів на корисні моделі, 14 — на патенти на винаходи, склав 1 договір ноу-хау, склав 3 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 202 патентів.

Третю премію в розмірі 2020 гривень — **Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України**, який подав 14 заявок на патенти на винаходи та 19 — на корисні моделі, одержав 6 рішень про видачу патентів на винаходи та 27 — корисні моделі, склав 10 звітів.

По Відділенню біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України

Першу премію в розмірі 3030 гривень — **Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України**, який подав 3 заявки на патенти на винаходи в Україні та 2 — в КНР, 4 — заявки на корисні моделі, 1 — на свідоцтво на торговельну марку, одержав 8 рішень про видачу патентів на винаходи та 2 — на корисні моделі, 2 — свідоцтва на торговельні марки, склав 13 звітів про патентні дослідження і підтримує чинність 67 патентів.

Другу премію в розмірі 2548 гривень — **Інституту проблем кріобіології та кріомедицини НАН України**, який подав 3 заявки на патенти на винаходи, одержав 2 рішення про видачу патентів на корисні моделі, склав 12 звітів про патентні дослідження, підтримує чинність 96 патентів.

Третю премію в розмірі 2512 гривень — **Інституту біології клітини НАН України**, який подав 1 заявку на патент на винахід та 5 — на корисні моделі, одержав 5 рішень про видачу патентів на винаходи та 4 — на корисні моделі, уклав 1 договір ноу-хау, склав 2 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 6 патентів.

По Відділенню загальної біології НАН України

Першу премію в розмірі 4060 гривень — **Інституту фізіології рослин і генетики НАН України**, який подав 9 заявок на патенти на винаходи, одержав 8 рішень про видачу патентів на винаходи та 4 — на корисні моделі, 7 рішень на авторські свідоцтва на сорти рослин, уклав 338 договорів про надання невиключних ліцензій на використання авторських свідоцтв та патентів на сорти рослин, склав 3 звіти про патентні дослідження, підтримує чинність 27 патентів на винаходи та корисні моделі, 55 патентів на сорти рослин та 7 авторських свідоцтв на сорти рослин.

Другу премію в розмірі 3242 гривні — **Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України**, який подав 19 заявок на авторські свідоцтва на сорти рослин, одержав 9 авторських свідоцтв на сорти рослин, має 234 зареєстровані сорти рослин та підтримує чинність 15 патентів на сорти рослин.

Третю премію — не присуджувати.

3. Присвоїти звання «Винахідник року Національної академії наук України» винахідникам установ НАН України, які досягли високих показників у винахідницькій та патентно-ліцензійній роботі у 2008 році, з врученням свідоцтв і премій в розмірі 927 гривень:

— **Вовку Михайлу Володимировичу** — провідному науковому співробітнику Інституту органічної хімії НАН України, доктору хімічних наук, професору;

— **Волошку Олександрю Юрійовичу** — старшому науковому співробітнику Державної наукової установи НТК «Інститут монокристалів» НАН України, кандидату фізико-математичних наук;

— **Даценко Зої Михайлівні** — завідувачу лабораторії Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України, кандидату біологічних наук;

- Іванову Валерію Миколайовичу – завідувачу відділу Інституту біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України, кандидату біологічних наук;
- Коновалову Миколі Анатолійовичу – провідному науковому співробітнику Інституту технічної механіки НАН України та НКАУ, кандидату технічних наук;
- Литвиненку Юрію Михайловичу – старшому науковому співробітнику Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України, кандидату фізико-математичних наук;
- Романову Володимирі Олександровичу – завідувачу відділу Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України, доктору технічних наук;
- Старжинському Миколі Григоровичу – провідному науковому співробітнику Державної наукової установи НТК «Інститут монокристалів» НАН України, доктору технічних наук;
- Трифонову Олександрі Сергійовичу – старшому науковому співробітнику Українського державного науково-дослідного і проектно-конструкторського Інституту гірничої геології, геомеханіки і маркшейдерської справи НАН України;
- Учаніну Валентину Миколайовичу – старшому науковому співробітнику Фізико-механічного інституту ім. Г.В. Карпенка НАН України, кандидату технічних наук.

4. Керівникам установ НАН України забезпечити постановку на бухгалтерський облік об'єктів права інтелектуальної власності, створених у 2009 році.

5. Виділити бюджетні кошти установам-переможцям та установам, в яких працюють винахідники-переможці конкурсу, зазначені в пп.2, 3 цієї постанови, в 2009 році за рахунок асигнувань, передбачених на фінансування централізованих заходів НАН України, враховуючи, що в розмірі премій включені нарахування на заробітну плату.

6. Фінансово-економічному відділу Президії НАН України внести відповідні зміни до планів фінансування установ НАН України, згаданих в пп.2, 3 цієї постанови.

7. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Комісію з проведення підсумків конкурсу з винахідницької діяльності НАН України та Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

Головний учений секретар
Національної академії наук України
академік НАН України

Б.Є. ПАТОН

А.Г. ЗАГОРОДНІЙ